

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS
HUMANITARINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS
ISTORIJOS KATEDRA

LIBANIEČIŲ DIASPORA

Visuotinės migracijos istorija

Referatas

Darbą parengė: Erika Šniaukšaitė
Tikrino: dr. Ilona Strumickienė

2013, Kaunas

Turinys

ĮVADAS	3
1. Priežastys paskatinusios libaniečių diasporos formavimąsi	4
2. Libaniečių diaspora – prekybininkų diaspora.....	6
3. Trumpa atskirų šalių/regionų libaniečių diasporos apžvalga	7
3. 1. Libaniečiai Australijoje	7
3. 2. Libaniečiai JAV	10
3. 3. Libaniečiai Senegale.....	12
3. 4. Libaniečiai Prancūzijoje	13
3.5. Libaniečiai Brazilijoje	14
3.6. Libaniečiai Persų Įlankoje	15
4. Libaniečių diasporos ir tėvynės santykiai.....	16
IŠVADOS.....	18
Literatūros ir šaltinių sąrašas	19

ĮVADAS

Libaniečių diaspora yra viena iš labiausiai paplitusių visame pasaulyje. Ši diaspora neabejotinai yra viena iš labiausiai tyrinėjamų. Libaniečių diasporos senos istorinės šaknys lėmė tai, kad šiuo metu daugiau libaniečių gyvena svečiose šalyse nei Libane. Ši diaspora yra be galo įdomi ir dėl to, kad viduje ji yra labai skirtinga, būtų galima teigti, jog net susiskaldžiusi, ne paslaptis, kaip ir pats Libanas. Diaspora nėra vienalytė dėl įvairių priežasčių, tačiau tikriausiai svarbiausia iš jų – religinės pažiūros. Galima teigti, jog libaniečių diaspora yra pasidalinusi į dvi dalis, musulmonišką ir krikščionišką. Tai pastebime ir analizuodami diasporos kuriamas organizacijas, kurios yra atskiros musulmonams ir krikščionims. Libaniečių diaspora yra priskiriama prie prekybininkų diasporos, tai lėmė jų integracija į priimančių šalių verslo sistemą ir nuo emigracijos pradžios žinomas siekis prekiauti. Diasporos „stūmos“ faktoriai, išsidėstymas po įvairius pasaulio kampelius ir išlikęs stiprus ryšys su tėvyne yra įdomiausi šią diasporą nagrinėti paskatinę faktoriai.

Tyrimo objektas. Šio darbo objektas yra libaniečių diaspora. Darbo tikslas – susipažinti su libaniečių diaspora ir jos istorija. Užsibrėžtam tikslui pasiekti išsikelti uždaviniai:

- 1) Apžvelgti libaniečių diasporos susiformavimo priežastis;
- 2) Išsiaiškinti kokiose šalyse libaniečių diasporos bendruomenės yra didžiausios ir veikliausios;
- 3) Pristatyti libaniečių diasporos ir tėvynės santykius;
- 4) Apibendrinti libaniečių diasporą kaip prekybos diasporą.

Tyrimo metodai. Šiame darbe yra naudojamas aprašomasis ir analitinis tyrimo metodai.

Darbo struktūra. Darbą sudaro įvadas, keturi dėstomosios dalies skyriai, išvados ir literatūros sąrašas.

Literatūra. Rašant darbą remiamasi įvairiais straipsniais, keliomis daktaro disertacijomis, magistro darbu, knygomis ir internetiniais šaltiniais. Šiam darbui yra svarbi Robin Cohen knyga *Global diasporas. An introduction*. Kurioje pateikiamas libaniečių diasporos kaip prekybininkų diasporos vaidmuo. Keletas Paul Tabar publikacijų, kuriose jis aprašo migracijos procesus ir diasporos ryšį su tėvyne. Publikuotų straipsnių rinkinys *Migration and the Mashreq*. Bei daugelis kitų straipsnių, kurie yra išvardyti Literatūros ir šaltinių sąrašė.

1. Priežastys paskatinusios libaniečių diasporos formavimąsi

Nors istorinėje atmintyje libaniečių migracija į Europos šalis mena XVII a., tačiau didesnis migracijos fenomenas pastebimas nuo XIX a. vidurio.¹ Modernioji libaniečių emigracija yra skirstoma į penkias bangas. *Pirmoji banga: 1880-1914 m.* Ankstyvoji libaniečių emigracija iš Libano kalnų prasidėjo dėl centralizuoto feodalizmo žlugimo ir išaugusios ekonominės integracijos į Britų ir Prancūzų rinką. Iki 1870 m. palyginti nedidelis skaičius žmonių emigravo, jie daugiausia buvo krikščionys siunčiami mokytis į Romą, kad vėliau grįžę užsiimtų kunigyste. Nedidelės grupelės žmonių išvyko į Egiptą ir pagrindinius Europos prekybos centrus. Ankstyvąją libaniečių emigraciją skatino ir staigus populiacijos išaugimas. Kvalifikuoti libaniečiai užimdavo esamas darbo vietas skatindami nekvalifikuotus išvykti ieškoti geresnių ekonominių gyvenimo sąlygų. Prie emigracijos prisidėjo ir šilko pramonės žlugimas XIX a. pabaigoje. Tuo metu kinai ėmė eksportuoti pigesnę šilką į Europą, taip sukeldami „šilko krizę“ Libane.² Vis dėlto geresnio gyvenimo siekis nebuvo vienintelė emigracijos priežastis. Krikščionių emigraciją skatino Osmanų imperijos priešiškas nusistatymas dėl jų religijos.³ Jauni Libano vyrai bėgo, nes bijojo būti pašaukti į Osmanų imperijos kariuomenę. Garlaiviai išplaukiantys į Ameriką buvo pilni jaunų vyrų bandančių pabėgti nuo karinės tarnybos. Emigrantų sėkmės istorijos skatino likusią visuomenės dalį emigruoti, Libane kilo „emigracijos karštinė“. 1860-1914 m. 45 % Libano kalnų gyventojų emigravo. 1913 m. Libano kalnų populiacija buvo 468 714. Ankstyvuoją migracijos laikotarpiu Egiptas dėl turtingos ekonomikos ir žodžio laisvės buvo svarbiausia libaniečių emigracijos tikslo vieta. Vėliau, dvi didžiulės parodos 1879 m. Filadelfijoje ir 1893 m. Čikagoje turėjo įtaką migracijai, nes Osmanų imperija skatino Sultonato reprezentaciją jose. 1890 m. kaučiuko bumai Brazilijoje skatino emigruoti. Brazilijoje libaniečiai dirbo prekių platintojais atokesniuose regionuose. Žodžio laisvė traukė migrantus iš Libano į JAV, Kanadą, Braziliją, Argentiną ir kitas Lotynų Amerikos šalis. Pirmoji libaniečių emigrantų banga, kurių didžioji dalis buvo nekvalifikuoti, beraščiai, vieniši vyrai siuntė didžiules pinigų sumas savo artimiesiems taip keldami Libano kalnų ekonomiką ir mažindami nedarbo lygį tėvynėje.

Antroji banga: 1915-1945 m. Pirmojo pasaulinio karo jūrų blokada sustabdė libaniečių emigraciją trimis metams, tačiau iš karto po karo pabaigos migracijos procesas buvo tęsiamas, kuris paskatino trečdalį Libano gyventojų išvykti svetur.⁴ Ši emigracija tęsėsi iki 1920 m. Prancūzijos Mandato paskelbimo Libane. Emigracija ėmė mažėti dėl įvykusių išorės veiksnių: JAV kvotos imigracijai, Libane įsivyravusio stabilumo dėl Prancūzų Mandato, tarptautinės ekonominės krizės,

¹ E. N. Ferssan, *Syro-Lebanese Migration (1880-Present): "Push" and "Pull" Factors/Migration and the Mashreq*, Vašingtonas, 2010, p. 13

² P. Tabar, *Lebanon: A Country of Emigration and Immigration*, Beirutas, 2010, p. 2

³ R. Cohen, *Global diasporas. An introduction*, Niujorkas, 2008 p. 91

⁴ P. Tabar, *Lebanon.....*, p. 3

kuri paveikė Ameriką ir Europą. Krizės metais dideli migrantų skaičiai grįžo į Libaną. Tačiau sėslumas ilgai nesitęsė. 1925 m. įvykęs drūzų sukilimas Sirijoje išsiplėtė ir Libane sukeldamas konfliktą bei naują emigraciją. Ši emigracijos banga sukėlė didesnę moterų migraciją dėl šeimos susijungimo priežasčių. Antroji migracijos banga įtraukė naujas tikslo vietas – Australiją ir Vakarų Afriką.

Trečioji banga: 1943-1975 m. 1943 m. nepriklausomybės atgavimas Libane sumažino emigracijos srautus. Tačiau nuo 1950 m. prasidėję politiniai neramumai, aukštas pragyvenimo lygis ir išaugęs nedarbo lygis, politiniai persekiojimai, 1967 m. Arabų – Izraelio karas vėl paskatino libaniečius emigruoti. Dėl nestabilumo jausmo 1973 – 1974 m. 164 000 libaniečių paliko šalį. 72 000 išvyko į Arabų šalis, 64 000 į Europą, 21 000 į JAV, 1 600 į Australiją, 61 000 į Afriką ir 17 000 į Azijos šalis. Nors šiais metais išvyko didelis skaičius žmonių, tačiau neprilygo tam, kuris emigravo pirmosios bangos metu. Trečiosios bangos metu pasikeitė išvykstančiųjų sudėtis: jauni vyrai ir moterys siekiantys geresnio išsilavinimo migravo į JAV, Kanadą ir Europą, tuo tarpu tie, kurie siekė geresnių įsidarbinimo galimybių emigravo į Persijos įlanką, kuri išgyveno „naftos bumo“ erą.

Ketvirtoji banga: 1975-1990 m. Piliетinio karo metu apytiksliai 1 milijonas libaniečių paliko šalį. Ankstyvuojū piliетinio karo laikotarpiu nemažai libaniečių grįždavo į šalį situacijai aprimus, tačiau nuo 1985 m. emigracija tapo pastovi. Piliетinio karo metu virš 800 000 šeimų buvo išstumtos. Imigraciją skatino ekonominė krizė, Libano lyros nuvertėjimas, dramatiškas nedarbo lygio išaugimas, kuris 1987 m. pasiekė 35 %. 1976-1981 m. daugiau nei 16000 libaniečių atvyko į Australiją. Teroristinės atakos vykdytos Beirute sukėlė atidų emigrantų iš Libano tikrinimą priėmimo šalyse, todėl nemažai libaniečių įgijo pilietybes tų šalių į kurias emigravo.⁵

Penktoji banga: 1990-dabartis. Šiuolaikinė libaniečių emigracija labiausiai pagrįsta „protų nutekėjimu“, nes didžioji dalis migrantų yra išsilavinę žmonės siekiantys geresnių karjeros galimybių. Sirijos hegemonijos laikotarpiu Libane (1990-2005) korupcija, infliacija, išaugusios valstybės skolos ir politinis persekiojimas stabdė libaniečių grįžimą ir skatino likusius emigruoti. Vidurinėsios klasės nedarbo lygis paveikė visą Libano ekonomiką. Net 28 % libaniečių šeimų gyvena ant skurdo ribos. Šiuolaikinę libaniečių migraciją skatina geresnio darbo paieškos, ugdymas, šeimos priežastys bei kiti motyvai susiję su saugumu ir politika. Vyrai linkę į migraciją labiau nei moterys. Migracija Libane buvo ir vis dar yra vienas iš svarbiausių socialinių, ekonominių ir politinių fenomenų. Tačiau ji turi dvigubą poveikį: viena vertus, emigracijos srautas sukūrė žmogiškojo kapitalo praradimą, o kita vertus, libaniečių diasporos bendruomenę, kuri sudaro pagrindinį įeinančios užsienio valiutos šaltinį ir suteikia pasaulinio tinklo prieinamumą vietinei bendruomenei, taip užtikrindama Libano piliečių mobilumą pasaulinėje rinkoje.⁶

⁵ E. N. Ferssan, *Syro-Lebanese...*, p. 14-15

⁶ P. Tabar, *Lebanon.....*, p. 6

2. Libaniečių diaspora – prekybininkų diaspora

Libaniečių diaspora yra viena iš plačiausiai paplitusių pasaulyje. Libano prekybos diaspora susideda iš dviejų gana skirtingų grupių – prekybininkų ir darbininkų, kurių likimai susiję su šalimis į kurias jie emigravo. Nuo XVII a. iki XIX a. Libano pirkliai tiesė prekybos tinklus jungiančius klestinčią prekybą tarp Artimųjų Rytų ir Europos. Libano prekiautojai kūrėsi Egipte, Livorne, Marselyje ir Mančesteryje. Pirmieji emigravę libaniečiai buvo graikų katalikai, kurie kontroliavo prekybą su Egiptu. Libano kalnai, teritorija aplink Beirutą, buvo integruoti į modernaus pasaulio ekonomiką ir sudarė svarbią prekybos, transporto, ryšių ir finansų ašį. Libano geležinkelių ir uostų įmonės, šilko pervijimo pramonės šakos, bankai, viešbučiai ir švietimo įstaigos buvo geriausiai išvystyti Artimuosiuose Rytuose.⁷

Libaniečių prekybos diaspora yra pasklidusi po Š. Ir P. Ameriką, Europą, V. Afriką ir Australiją.⁸ Įsikūrę svečiose šalyse libaniečiai dirbo keliaujančiais pardavėjais. Dažniausiai pardavinėjo mieste įsigytas prekes kaimuose ar nuošalesniuose rajonuose gyvenantiems žmonėms. Libaniečių kaip turtingų prekybininkų įvaizdis Brazilijoje skatino tėvynainius emigruoti, JAV didžioji dauguma libaniečių užsiėmė prekyba, jie uždirbo daug daugiau nei paprasti darbininkai, Monrealyje libaniečių sėkmingiausias užsiėmimas taip pat buvo prekyba, Sidnėjyje libaniečių diasporos atstovams ypatingai sekėsi tekstilės verslas, o Senegale prekyba riešutais.⁹

Libaniečių diaspora yra laikoma prekybos diaspora, nes visose šalyse į kurias emigravo užsiėmė prekyba, pradžioje užsiėmė prekių platinimu iš miestų centrų į kaimo ar nuošalesnes bendruomenes, vėliau įsitvirtinę, užėmė svarbius postus priimančios šalies prekybinėje veikloje. Tolimesniame skyriuje bus aptariami atskirų šalių libaniečių diasporos atvejai, kuriuose libaniečių diasporos kaip prekybininkų diasporos bruožai puikiai pastebimi. Istorinėje atmintyje puikiai atsiskleidžia libaniečių prekybos ypatumai ir jų polinkis į verslumą.

---

⁷ R. Cohen, *Global...*, p. 91

⁸ M. Fullilove, *World Wide Webs, Diasporas and the International System*, Naujasis Pietų Velsas, 2008, p. 20

⁹ R. Cohen, *Global...*, p. 93

3. Trumpa atskirų šalių/regionų libaniečių diasporos apžvalga

3. 1. Libaniečiai Australijoje

Australija, ypačiai Sidnėjaus miestas, pasižymi ilga libaniečių imigracijos istorija. Libaniečių diaspora Australijoje pradėjo kurtis 1880 m. kuomet grupelė Libano krikščionių iš Bekkos Slėnio apsigyveno Sidnėjaus Redferno priemiestyje, kuris vėliau pramintas „Mažuoju Libanu“.¹⁰ Istorikai išskiria tris pagrindinius libaniečių imigracijos į Australiją etapus: 1) 1880-1947 m.; 2) 1947-1975 m.; ir 3) 1975 m. iki dabar. Ankstyvuojū migracijos laikotarpiu į Australiją atvyko 1 886 libaniečiai, antrasis imigracijos etapas atnešė 33 424 žmones, o 2006 m. surašymo duomenimis, Australijoje gyveno 74 850 Libano kilmės žmonių. Pirmuoju migracijos laikotarpiu daugiausia atvyko nekvalifikuoti arba pusiau kvalifikuoti libaniečiai, kurie Australijoje buvo sutikti su griežta asimiliacine sistema. Australija laikėsi požiūrio, kad ji turi likti „kultūriškai homogeniška, pagrįsta britiškais vertybėmis ir institucijomis“. Antrojo etapo imigrantai buvo augančių Australijos fabriku ir gamyklų darbuotojai. Nuo 1975 m. libaniečių imigracija stipriai išaugo, Australiją ištikusios ekonominės krizės imigrantų padėties taip pat negerino. Iki 1970 m. libaniečių migrantų didžioji dauguma buvo krikščionys, tačiau nuo 1975 m. Australija patyrė Libano musulmonų imigraciją. Musulmonai kūrėsi pietvakarių Sidnėjaus priemiesčiuose.¹¹

Libaniečių imigrantai turėjo įtakos Sidnėjaus miestui, vienas iš ryškiausių libaniečių palikimo Sidnėjuje pavyzdžių – libaniečių kulinarija, kuri pasklido po miestą sukurdamą libaniečių restoranų verslą Australijoje. Dar vienas svarbus libaniečių kultūros palikimas – religinės įvairovės sukūrimas Sidnėjuje. 1895 m. libaniečių katalikų bendruomenė pastatė pirmąją libaniečių bažnyčią Australijoje. Po dviejų metų libaniečiai maronitai pastatė Šv. Marono bažnyčią, 1901 m. libaniečiai ortodoksai – Šv. Jurgio bažnyčią. Vėlesniu laikotarpiu libaniečiai musulmonai taip pat kūrė savo bendruomenes, statėsi mečetes.

Libaniečių diasporos bendruomenė kūrė infrastruktūrą: statė mokyklas, bažnyčias, bendruomenės namus, kūrė politines partijas. Svarbiausias identiteto išlaikymo židinytis buvo šeima. Libaniečiai stengėsi išlaikyti savo tradicijas, kurios reiškėsi per kulinariją, vestuvių papročius, socialinius vizitus, perduodami jas ateinančioms kartoms. Nuo 1975 m. į Australiją ėmė imigruoti musulmonai sunitai įkūrė savo bendruomenę, pasistatė mečetę. Libaniečių identiteto išlaikymui didžiulės svarbos turėjo religinės institucijos ir jų lyderiai, kurie išlaikydami religiją vienijo bendruomenę. 1996 m. surašymo duomenys nušvietė libaniečių diasporos vaizdą tuometinėje Australijoje. Pagal jo duomenis, 1996 m. 76% imigrantų iš Libano gyveno Sidnėjuje. Iš Australijoje

¹⁰ J. Collins, *From Beirut to Bankstown: The lebanese diaspora in multicultural Australia*/Lebanese diaspora: history, racism, and belonging, Beirutas, 2005, p. 187

¹¹ P. Tabar, *Immigration and human development: Evidence from Lebanon*, Beirutas, 2009, p. 28

gyvenančių svetimšalių diasporų tik irakiečių ir korėjiečių buvo didesnės. 1996 m. Australijoje gyveno 116 000 pirmos ir antros kartos Australijos libaniečių ir nežinomas skaičius trečios ar vėlesnės kartos.

Libaniečių diaspora Sidnėjūje yra glaudžiai siejama su libaniečių verslu Australijoje. Nuo atvykimo į Sidnėjų 1880 m. jie užsiėmė gatvės prekyba, pardavinėjo savo gaminius šalies miesteliuose. Beveik visi libaniečių migrantai užsiėmė komercine veikla, prekyba ar smulkių parduotuvių verslu. Kai kurie užsiėmė didmenine prekyba importuodami įvairias prekes, kitiems pavyko įkurti smulkius fabrikus. Australijoje funkcionavo libaniečių tekstilės gamyba. Libaniečių didmenininkai, kuriems gerai sekė versle dažnai padėdavo atvykusiems tėvynainiams įsikurti, parduodavo prekių išsimokant ir mokė prekybos gudrybių. Dėl šių priežasčių Australijoje veikė gerai organizuoti libaniečių prekybos tinklai. 1901 m. 80 % libaniečių Australijoje užsiėmė verslu.

Pokario laikotarpiu libaniečių imigracija gerokai išaugo, atvykę libaniečiai dirbo fabrikuose bei gamyklose. Padaugėjo libaniečių darbo migrantų, tačiau smulkaus verslo tradicija vis dar egzistavo. Pastebima tendencija, jog libaniečiai musulmonai buvo įdarbinami kaip nekvalifikuoti darbininkai, kai tuo tarpu krikščionys užsiėmė smulkiu verslu. Kai kurie libaniečių smulkūs verslai, ar gatvės prekyba išaugo iki didžiulių pramonės įmonių, ypač gerai sekėsi libaniečių tekstilės gamykloms.

Nuo anksčiausių imigracijos laikų libaniečiai patyrė rasistinę diskriminaciją. Požiūris į libaniečius buvo stereotipiškai neigiamas. Rasizmas pasireiškė įvairiomis formomis tiek Australijos vyriausybėje sistemoje, tiek visuomenėje. Visų pirma rasizmas reiškėsi per jau anksčiau minėtą „baltosios Australijos“ politiką, kuri siekė visiškai asimiliuoti imigrantus.¹² Vėliau, Pirmojo pasaulinio karo metais, libaniečiai buvo traktuojami kaip priešai, nes Libanas buvo valdomas Osmanų imperijos dėl šios priežasties jais buvo nepasitikėta ir liepta kas savaitę lankytis policijos nuovadose. Jiems nebuvo leidžiama teikti prašymų dėl pilietybės, nes buvo klasifikuojami kaip azijiečiai. Net po Pilietybės Akto priėmimo 1920 m., kuris suteikė galimybę imigrantams Australijoje gyvenantiems penkis ar daugiau metų suteikti galimybę natūralizuotis, jiems nebuvo suteikiamos lygios piliečių teisės, nes nebuvo leidžiama balsuoti rinkimuose. Libaniečių diasporos bendruomenės nariai dėl šios diskriminacijos neliko pasyvūs. Vienas jų lyderių 1911 m. nusiuntė Australijos ministrui pirmininkui Alfredui Deakinui laišką, kuriame išdėstė savo požiūrį į tokį libaniečių diskriminavimą. Laiške jis teigė, kad libaniečiai yra tokie patys „baltieji“ kaip ir europiečiai, jų įpročiai, religija, papročiai ir kraujas panašūs, tačiau libaniečiai yra protingesni. Po rasinės diskriminacijos, natūralizacijos įstatymuose, pašalinimo išskilo kita diskriminacijos rūšis – religinė nepakanta, kuri daugiausia buvo nukreipta prieš libaniečių diasporos musulmonišką dalį.¹³ 1991 m. pradėti rasistiniai išpuoliai prieš libaniečius musulmonus. Moterys skundėsi, jog gatvėse prie jų priekabiaujama dėl to, kad dėvi

¹² J. Collins, *From Beirut...*, p. 187

¹³ P. Tabar, *Politics among arab migrants in Australia*, Italija, 2009, p. 6

hidžabą, buvo plėšiamos musulmonų parduotuvės, aprašinėjami automobiliai, grasinama padegti musulmonų mokyklas, įvairiais būdais niekinamas jų turtas. Vienas islamo bendruomenės centras buvęs Pietvakarių Sidnėjaus priemiestyje buvo susprogdintas.¹⁴

Libaniečių bendruomenės politikos steigimas Australijoje išgyveno du etapus: asimiliacinį ir daugiakultūrį. Pirmojo etapo metu nepaisant griežtos asimiliacinės politikos buvo formuojamos asociacijos ir religinės institucijos, tai buvo daroma pačių libaniečių resursais, retkarčiais sulaukiant Libano finansinės paramos. Jie patys steigė bažnyčias, mečetes, leido spaudą, finansavo arabiškas mokyklas. Antrasis etapas, palyginus, buvo daug lengvesnis, nes pasikeitusi Australijos vyriausybė pradėjo vykdyti daugiakultūriškumo politiką, kuri turėjo globoti imigrantus ir netrukdyti jiems laikytis savo tradicijų. Buvo įsteigta dar daugiau institucijų ir asociacijų, o tos kurios veikė anksčiau pradėtos aktyviai vystyti. Libaniečių bendruomenė sulaukė gausaus Australijos vyriausybės palaikymo ir finansinės pagalbos. Ji rėmė kalbos mokyklas, jaunimo užimtumą, skatino libaniečių diasporos organizacijų steigimąsi. Šiuo metu Australijoje veikia daugybė libaniečių organizacijų, Naujajame Pietų Velse net 100.

Svarbiausia libaniečių organizacija Australijoje yra Arabų Taryba Australijoje, kuri buvo įsteigta 1979 m. jaunos arabų imigrantų grupės, daugiausia libaniečių, iniciatyva, kurie tikėjo, kad organizacijos kūrimas palengvintų naujai atvykstančių apsigyvenimo galimybes bei užtikrintų aprūpinimą. Pagrindiniai šios organizacijos tikslai yra ryšių su diasporos nariais palaikymas, gyvenimo sąlygų gerinimas, kova su diskriminacija. Ji yra finansuojama Australijos vyriausybės, rėmėjų, aukų, narių mokesčių. Dar viena svarbi organizacija – Libaniečių Musulmonų Asociacija (LMA), kuri buvo įkurta 1956 m., jos pirminis tikslas buvo pastatyti maldos namus. LMA užsiima libaniečių musulmonių padėties gerinimu, mokyklų steigimu ir t.t. Ji yra didžiulė organizacija su 18 milijonų Australijos dolerių kapitalu.¹⁵

Australijos libaniečiai yra bendruomenė, kuri turi ilgą istoriją. Libaniečių diaspora yra labai įvairi savo religine, regionine ir socialine prasme. Libaniečių patirtis Australijoje yra siejama su verslo plėtojimu. Pastebima, jog homogeninė libaniečių kultūra ir etniškumas nėra dažnas reiškinys, nes diasporos kultūra yra įvairiapusė ir dinamiška, kuri su kiekviena karta kinta. Sumažėjus imigracijai vis daugiau dėmesio skiriama antrai ir trečiai Sidnėjaus libaniečių diasporos kartai.

---

¹⁴ J. Collins, *From Beirut...*, p. 206

¹⁵ P. Tabar, *Politics among...*, p. 11

3. 2. Libaniečiai JAV

Libaniečiai į JAV ėmė emigruoti nuo 1870 m., tačiau buvo priskiriami graikams, turkams arba sirams. 1880 m. atvykę imigrantai iš Libano, Sirijos, Jordanijos ir Palestinos buvo laikomi Osmanų imperijos gyventojais. Libaniečiai buvo priskiriami prie „nepageidaujamų“ grupės, juos dažnai vadino *dago*, *sheeny* ar *turk*. JAV visuomenėje libaniečiai buvo antri pagal svetimumą po kiniečių. Ypatingai diskriminacija pasireiškė JAV pietuose, kur libaniečiai buvo traktuojami kaip „spalvotieji“ ir svetimi.¹⁶ Pirmoji imigrantų banga buvo daugiausia krikščionys bėgantys nuo Osmanų imperijos politinio ir ekonominio engimo bei bado ir sausros apėmusios regioną. Pirmieji imigrantai atvyko laivu į Elis salą, o iš jos traukė į Šiaurės Rytus ir Centrinės JAV. Daugiausia užsiėmė prekyba, steigė šeimos verslus arba dirbo fabrikuose.¹⁷ Jie nebuvo linkę asimiliuotis, nes dirbo tarp savų, su amerikiečiais nebuvo linkę bendrauti. Darbai, kuriais užsiėmė jiems suteikė galimybę užsidirbti pinigų, kuriuos siūsdavo namie likusiems artimiesiems.¹⁸ XX a. pradžioje pradėjo leisti arabišką literatūrą bei spaudą. Buvo siekiama sujungti bendruomenę, kuri gyveno Amerikoje. Šių imigrantų politinė padėtis buvo pagrįsta kova dėl legalaus pripažinimo, asimiliacijos ir integracijos. 1910 m. JAV federalinė vyriausybė bandė susidoroti su libaniečių vadinamų „sirais“ teise į pilietybę. Jų požiūriu „sirai“ imigrantai buvo azijiečiai, todėl jiems nebuvo galima suteikti pilietybę. Tik Antrojo Pasaulinio karo pabaigoje, kuomet tautinės valstybės idėja pasklido po Europą ir Š. Ameriką bei kitus kontinentus, Libano amerikiečiai buvo pripažįstami pagal savo kilmės šalį – Libaną.

Antroji imigrantų banga pasiekė JAV tik po Antrojo Pasaulinio Karo, didžiausias skaičius imigrantų buvo karo pabėgėliai ir tremtiniai.¹⁹ Priešingai nei pirmosios bangos imigrantai, šių didžioji dauguma buvo musulmonai, pasiturintys ir siekiantys išsilavinimo. Imigraciją skatino ir JAV 1965 m. paskelbtas Imigracijos Aktas, kurio pagrindinis tikslas buvo pašalinti rasinę ir etninę diskriminaciją, kurią sukėlė 1920 m. įsteigta kvotų sistema. Šis aktas pašalino regioninės imigracijos draudimą ir iki tol galiojusią kvotų sistemą.²⁰

Libaniečių diaspora JAV jau nuo imigracijos pradžios susiduria su sunkumais, dėl jų kaip vienos etninės bendruomenės suvokimo. Dėl savo ideologinės, kultūrinės ir religinės įvairovės libaniečiai nėra suvokiami kaip monolitinė grupė. Nepaisant tendencijos į asimiliaciją, jie yra išlaikę

¹⁶ R. Stephan, *Lebanese-Americans' Identity, Citizenship And Political Behavior*//In Palma Journal , a multidisciplinary research publication, Vol.11, Luiziana, 2009, p. 2

¹⁷ L. Marchi, *Creolizing Diaspora. Home and Identity, Language and Hospitality in Arab Diasporic Literature*, Trentas, 2010, p. 5

¹⁸ Jehan M. Agha, *From Homeland to Adopted Home: A Study of Identity Formation and Negotiation among the Arab American Diaspora*, Vašingtonas, 2005, p. 25

¹⁹ L. Marchi, *Creolizing Diaspora...*, p. 6

²⁰ Jehan M. Agha, *From Homeland...*, p. 27

stiprų etninį identitetą. Libano amerikiečių tapatinimasis su tėvyne yra skirtingas ir įvairuoja pagal istorinius, politinius ir ideologinius faktorius. Laikas ir Libano vietovė iš kurios jie atvyko veikia jų norą išlaikyti ir skelbti viešai tapatinimąsi su Libanu. Iš Amerikietiškos perspektyvos Libano amerikiečiai nėra suvokiami kaip absoliutūs amerikiečiai. Libano amerikiečiai yra suvokiami kaip tautinė mažuma tik simboliškai, o ne legaliai, nes jų kaip etninės grupės teisės nėra saugomos. Rugsėjo 11 d. įvykiai ir Amerikos kova prieš terorizmą Libano amerikiečius pastatė į gana keblią padėtį. Tačiau nepaisant to, kaip rodo apklausų rezultatai, Libano amerikiečiai didžiuojasi savo dvigubu identitetu. Visgi libaniečių diaspora Amerikoje turi įtakos politikoje ir visuomeniniame gyvenime, ji turi įtakos JAV politiniam požiūriui į Libaną. Libaniečiai pasinaudoja draugystėmis ar verslo pažintimis kaip priemonėmis įgaunant politinių sąjungininkų, jie perdavė savo maisto ir muzikos kultūrą.²¹

JAV egzistuoja libaniečių diasporos organizacijos, kurios palaiko ryšius su Libanu ir atstovauja jų poreikiams. Viena iš didesnių organizacijų yra Amerikos Libaniečių Lyga (ALL), kuri yra transnacionalinės diasporos politikos pavyzdys, siekiantis paveikti priimančios šalies politiką, šiuo atveju JAV, kilmės šalies atžvilgiu. Ji buvo įsteigta 1974 m. kaip neapmokestinama, pelno nesiekianti organizacija, kurios pirminis tikslas buvo Libano nepriklausomybės išlaikymas. ALL nariai buvo turtingi asmenys palaikantys santykius su maronitų dvasininkija ir krikščionių partijomis Libane. Ji buvo žymiausia Libano amerikiečių organizacija tapatinama su libaniečių krikščionių frontu. 1978 m. ALL sudarė apytiksliai 10 000 narių. ALL siekė, kad Baltieji Rūmai ir Kongresas palankiai atsižvelgtų į libaniečius krikščionis. 1970-1980 m. šios organizacijos veikla įrodė stiprų libaniečių diasporos Amerikoje ryšį su kilmės šalimi, net tik Libane gimusių, bet ir antros kartos libaniečių. Libano Amerikiečių Atgimimo Bendrija (LAAB) libaniečių diasporos organizacija apie kurią taip pat derėtų užsiminti. Ši organizacija buvo įkurta 30 gerai žinomų Amerikos libaniečių verslininkų, kurių pagrindinis uždavinys bendradarbiaujant su Libano politikais ir verslininkais stiprinti verslo ryšius tarp Libano ir diasporos. LAAB siekia padidinti tarptautinę prekybą, kurti darbo vietas, investuoti į jaunimą bei teikti humanitarinę pagalbą šelpiant nepelno siekiančias organizacijas ir JAV-Libano vyriausybines iniciatyvas Libane. LAAB įkurta 2006 m. siekiant atstatyti Libaną po karo su Izraeliu. Ji siekia atnaujinti Libano amerikiečių ryšius su jų kilmės šalimi. Priešingai nei ALL, LAAB organizacinėje veikloje dalyvauja visų religijų atstovai ir ji neužiima vienos ar kitos politinės partijos ar organizacijos palaikymu, jai svarbiausia JAV- Libano ekonominių santykių plėtojimas.²²

²¹ R. Stephan, *Lebanese-Americans'...*, p. 10

²² N. Marinova, *Transnational Homeland Involvement of the US-Based Lebanese Diaspora*, Fairfax, 2010, p. 2-8

3. 3. Libaniečiai Senegale

Didžiausias skaičius rinkoje dominuojančių mažumų yra randamas Afrikoje. Graikai Centrinėje Afrikoje, Indai R. Afrikoje, o Libaniečiai V. Afrikoje. Viena iš daugiausiai libaniečių apgyvendintų V. Afrikos šalių yra Senegalas.²³ Pirmasis libaniečių prekybininkas atvyko į Senegalą 1860 m. Nuo to laiko iki 1900 m. tik 100 kitų tėvynainių apsigyveno šioje šalyje. Pirmieji atvykėliai buvo vargšai iš P. Libano, Tyro miesto, daugiausia musulmonai šiitai. Jie nuomojosi skurdžias trobeles iš afrikiečių, kas juo darė artimesnius vietiniams žmonėms, nei prancūzams, kurie gyveno prabangiuose namuose. Vėliau padaugėjo maronitų ir krikščionių iš to paties vargšų miestiečių arba valstiečių sluoksnio, daugelis užsiėmė gatvės prekyba Dakare, Sen Luj, Riufiske.²⁴

Libaniečių emigracijos iš Libano „stūmos“ faktoriai aiškūs – Osmanų imperijos griežta politika, vėliau pilietiniai karai ir kiti neramumai, tačiau „traukos“ faktorius į Senegalą, kuri yra žemesnės ekonomikos ir palyginti nedidelės imigracijos šalis, įvardinti kiek kebliau. Istorikai teigia, kad imigraciją į Senegalą, kaip ir kitas V. Afrikos šalis paskatino kvotų įvedimas JAV, kuri ilgą laiką buvo pagrindinė tikslo šalis, pasiruošimo ir finansų stoka. Dažnai emigrantai pakliūdavo ir į nesąžiningų laivų savininkų pinkles, kurie atplukdydavo mažai išmanančius migrantus į Dakarą teikdami, kad jie jau Amerikoje.

Senegalui perimant Europietišką ekonominę sistemą, Libano senegaliečiai atrado savo nišą, jie ėmė tarpininkauti prekyboje. Užsiėmė prekyba visoje kolonijoje ir tarp kolonistų ir vietinių. Neilgai trukus sugebėjo praturtėti ir atsidaryti savo parduotuves. Libano senegaliečiai realizavo save ir žemės riešutų versle, kurie buvo auginami Senegale. Prasidėjusi žemės riešutų paklausa paskatino libaniečius persikelti į rajonus, kuriuose buvo auginamai riešutai ir užsiimti jų pardavimu Europai.²⁵ Libaniečiams Senegale verslas sekėsi ir dėl to, kad jie sugebėjo išlaikyti pusiausvyrą tarp prancūzų kolonistų ir vietinių valstiečių. Tikriausiai svarbiausia to priežastis, kad jie buvo kilę iš to paties valstiečių sluoksnio kaip ir senegaliečiai, jie neskyrė vietinių prie prastesnės kategorijos žmonių, ką darė prancūzai. Libaniečiai Senegale buvo suprantami kaip „nepažįstamieji“ kai tuo tarpu senegaliečiai „tie kuriuos valdo“, o prancūzai „tie kurie valdo“.²⁶

Po Pirmojo Pasaulinio karo Prancūzijai įsteigus savo Mandatą Libane libaniečių bendruomenė Senegale išaugo. 1923 m. Senegale gyveno 1 229 libanietis, o 1936 m. jau 6 076. Libaniečiai gyvenantys Senegale kvietėsi savo artimuosius prisijungti prie jų, kas stiprino bendruomenę ir išlaikė jų tapatybę. Šiuo metu Senegale gyvena 25 000 libaniečių, bet jų bendruomenė yra kur kas didesnė.

²³ B. Goodwin, *The Path of a Smarter Globalization-Overcoming the Ethnonationalist Challenge to Free Market Democracy: A Case Study of the Lebanese Diaspora in Senegal*, Filadelfija, 2006, p. 10

²⁴ O. R. Cruise, *Lebanese Entrepreneurs in Senegal : Economic Integration and the Politics of Protection. In: Cahiers d'études africaines*. Vol. 15 N°57. 1975. p. 98-99

²⁵ B. Goodwin, *The Path...*, p. 14-15

²⁶ O. R. Cruise, *Lebanese...*, p. 100

Tik pusė iš visų libaniečių turi Senegalo pilietybę. Jie yra integruoti į vietinę visuomenę, kalba jų kalba, tačiau nėra asimiliavęsi. Tarp libaniečių Senegale nėra įprasta vesti afrikietes, santuokos sudaromos tik su libanietėmis arba kitų tautybių moterimis, bet ne su vietinėmis. Nors jie puikiai kalba volofų kalba, tačiau tarpusavyje kalbasi arabiškai, jų vaikai kartu lanko prancūziškas mokyklas. Tik pusė iš visų libaniečių turi Senegalo pilietybę.²⁷

Senegale libaniečių kultūrinis palikimas išlieka gyvas per arabų kalbą ir libaniečių socialines institucijas. Bendruomenė perduoda savo kultūrinį palikimą iš kartos į kartą per mokyklas ir maldos namus. Daugelis antros ir trečios kartos libaniečių net nėra buvę Libane, tačiau dėl šeimyninių ryšių tapatina save su Libanu.

3. 4. Libaniečiai Prancūzijoje

Prancūzija yra bene didžiausią libaniečių diasporą turinti Europos valstybė. Jos ir Libano istoriniai santykiai yra glaudūs ir persipynę, todėl nenuostabu, kad libaniečiai neramumų laikotarpiu nusprendė emigruoti būtent į šią šalį. Nors Prancūzijoje susitelkusi didžiausia Europoje libaniečių bendruomenė, tačiau ji ganėtinai maža palyginus su Š. ar P. Amerikoje gyvenančiomis bendruomenėmis. Į Prancūziją daugiausia libaniečių vyko Libano civilinio karo metu (1975-1990). Libaniečiai Prancūzijoje yra labai maža mažuma, kadangi joje glaudžiasi daugybės šalių migrantai. Gana sudėtinga nustatyti kiek libaniečių gyvena šioje šalyje, nes šaltiniai svyruoja, o ir Prancūzijoje prieinami duomenys rodo statistiką tik šalyje gimusių Libano prancūzų. Tačiau atlikti tyrimai parodė, kad šalyje gimusių libaniečių skaičius yra 35 000, o iš viso gali būti iki 150 000. Teigiama, kad 1920 m. į Prancūziją atvyko 3000 imigrantų. Vienas svarbiausių faktorių įtakojusių imigraciją būtent į Prancūziją buvo kalba, dėl Prancūzijos mandato Libane libaniečiai puikiai kalbėjo prancūziškai, todėl kalba nebuvo barjeras. Didžioji galis Prancūzijos imigrantų buvo išsilavinę žmonės. Net 81 % libaniečių gyvenančių Prancūzijoje yra pramonės ir prekybos vadovai. Didžioji jų dauguma profesionalai inžinieriai ir gydytojai. Dėl šių priežasčių jų gyvenimas Prancūzijoje nėra komplikuoatas, į juos žvelgiama kaip į teigiamus migrantus, integruotus į visuomenę.

Libaniečių diaspora Prancūzijoje įkūrė savo konfesines, kultūrinės asociacijas. Jos padeda naujai atvykstantiems libaniečių imigrantams apsiprasti ir įsilieti į šalies gyvenimą. Krikščionys, kurių apgyvendinimas yra senesnis labiau įsilieja į šias organizacijas. Nors nėra visiškai tikslių duomenų, tačiau remiantis esančiais šaltiniais galime teigti, jog 1980 m. 65% libaniečių Prancūzijoje buvo krikščionys ir 35% musulmonai.²⁸

²⁷ B. Goodwin, *The Path...*, p. 22-28

²⁸ H. Asal, *Community Sector dynamics and the Lebanese diaspora : internal fragmentation and transnationalism on the web*, Paryžius, 2012, p. 7

3.5. Libaniečiai Brazilijoje

Yra manoma, kad daugelis libaniečių, kurie paliko šalį su noru apsistoti Brazilijoje buvo paveikti 1876 m. vykusio imperatoriaus Pedro II vizito Libane, kurio metu jis dalino auksą ir deimantus norėdamas parodyti Brazilijos turtus. Priešingai nei kitų tautybių imigrantai, libaniečiai Brazilijoje koncentravosi į miesto rajonus ir pradėjo savo jau pagrindinę veiklą – komerciją. 1950 m. San Paulo mieste gyveno pusė visų libaniečių imigrantų. Jie daugiausiai užsiėmė mažmenine prekyba, galanterija ir atidarinėjo mažas parduotuves. Šiaurinėje šalies dalyje gyvenę libaniečiai dirbo kaučiuko, kavos ir mineralų gavybos srityje. Libaniečių diasporos atstovai Brazilijoje užsidirbo nemažai pinigų, o tai skatino ir kitus tautiečius emigruoti. Libaniečiai į Braziliją atvežė „platinimo“ užsiėmimą, jie vaikščiojo nuo vienu durų prie kitų siūlydami savo prekes.

Imigracijos pradžioje daugelis tikėjosi grįžti į tėvynę, todėl neketino kurti diasporos organizacijų, dalį uždarbio siuntė į Libaną, o kitą dalį taupė grįžimui atgal. Tačiau dėl neramumų šalyje didžioji dalis liko visam laikui. Bėgant metams libaniečių įsitraukimas į visuomeninį gyvenimą ir prisirišimas prie Brazilijos, jiems leido įsigyti nekilnojamos nuosavybės ir apsigyventi. Šiuo metu visoje Brazilijos teritorijoje gyvena libaniečių diasporos atstovai, ypatingai San Paule. Struktūruota libaniečių bendruomenė paskleidė savo turtingą kultūrą po visą Braziliją. Yra žinoma, kad libaniečių diaspora ir Brazilijos visuomenė sugyvena taikiai. Šiuo metu Brazilijoje gyvena viena iš didžiausių libaniečių diasporos bendruomenių.²⁹

Viena iš svarbiausių libaniečių diasporos Brazilijoje organizacijų yra „Brazil – Lebanon Chamber of Commerce“ (BLCC), įkurta 1958 m. yra ne pelno siekianti organizacija, kuri veikia jau daugiau nei 50 m. Pagrindinis tikslas – stiprinti Brazilijos ir Libano ryšius, skleisti libaniečių kultūrą Brazilijoje. Skatina prekybos ryšius tarp Libano ir Brazilijos, siekia stiprinti vyriausybės ryšius.³⁰

---

²⁹ http://www.cdbl.com.br/coletividade_en.html

³⁰ Ten pat.

3.6. Libaniečiai Persų Įlankoje

Libaniečių migracija į Persų Įlankos šalis prasidėjo 1950 m. Pagrindinė priežastis paskatinusi migraciją buvo „naftos bumas“, greitai išaugusios naftos kainos pritraukė Libano gyventojus į ją išgaunančias Persų Įlankos šalis. 1980 m. naftą gaminančiose arabų šalyse gyveno 110 000 libaniečių, daugiausia Kuveite, kuris glaudė 25 000 migrantų, Libijoje, kurioje migrantų skaičius siekė 10 900 ir Saudo Arabijoje, kurioje pastebimas kiek mažesnis skaičius – 8000. Tačiau 1980 m. padėtis pasikeitė ir Saudo Arabija tapo pirmaujančia migrantų tikslo šalimi. 1982 m. Saudo Arabijoje gyveno 127 000 libaniečiai.

1980 m. didžioji migrantų dalis dirbo statybose, prekyboje, turizmo ir transporto srityse bei bankuose. Matoma tendencija, jog didžioji dauguma šių migrantų buvo išsilavinę žmonės siekiantys praturtėti. 2006 m. 51% libaniečių emigrantų turėjo universitetinį išsilavinimą. 2008 m. atlikti tyrimo duomenys rodo, kad 1/3 Libano darbo jėgos yra Persų Įlankos šalyse. Tačiau derėtų paminėti tai, jog nėra visiškai tikslių duomenų, jie svyruoja nuo 124 000 iki 360 000 priklausomai nuo šaltinių. Libaniečių imigraciją skatino praturtėjusių tėvynainių pavyzdžiai ir noras užsidirbti daugiau nei gali namie.

Libaniečių diaspora Persų Įlankos šalyse daugiausiai remia Libaną siūsdama didžiules pinigų sumas ir taip remdama savo šalies ekonomiką. 2005 m. 5 bilijonai JAV dolerių pasiekė Libaną vien iš Persų Įlankos šalių diasporos. Tuo tarpu 2008 m. iš 960 milijonų dolerių persiųstų į Libaną, 57% buvo iš Persijos Įlankos šalių Net 227 milijonai dolerių iš Jungtinių Arabų Emiratų.³¹

Apibendrinant derėtų pasakyti, jog libaniečių diaspora Persijos Įlankos šalyse yra absoliučiai ekonominė, geresnio gyvenimo sąlygų siekianti. Jos ryšiai su Libanu yra stiprūs, kas puikiai pastebima per pinigines perlaidas diasporos atstovų siunčiamas į Libaną. Diaspora yra šiuolaikinė, dar neturinti gilių istorinių šaknų.

---

³¹ G. Hourani, *Lebanese Migration to the Gulf (1950-2009)*, //Migration and the Mashreq, Vašingtonas, 2010, p. 10-12

4. Libaniečių diasporos ir tėvynės santykiai

R. Cohen teigia, kad libaniečiai išvyksta ir vėl grįžta į tėvynę vien tam, kad neilgai trukus vėl išvyktų, bandydamas paaiškinti kodėl tai vyksta jis teigia, kad tarp libaniečių diasporos ir Libano yra kažkokia nepaaiškinama trauka, kuri nepaisant konfliktų, neramumų, karų ir įvairių neigiamų aspektų traukia emigrantus atgal į tėvynę.³² Tarp Libano ir libaniečių diasporos iš tiesų yra glaudus ryšys, nes diasporos siunčiami pinigai sudaro didžiules sumas, kurios kelia ekonomikos lygį; libaniečių emigrantai dažnai vyksta atostogauti į Libaną; libaniečių diaspora investuoja į verslą Libane ir kuria įvairias organizacijas, kurios turi įtakos priimančios šalies politikai tėvynės atžvilgiu. Diasporos bendruomenės kurdamos tinklus tarp gimtosios šalies ir jų bendruomenių išlaiko pastovius ryšius, palaiko diasporos kultūrinį identitetą. Diaspora rengia kultūrinius renginius – parodas, paskaitas, seminarus, festivalius, kurie yra dalis ryšių palaikymo su gimtąja šalimi metodų.³³

Iš tiesų yra atlikta nemažai tyrimų susijusių su libaniečių diasporos ir gimtosios šalies santykiais, tačiau tikriausiai daugiausia šie santykiai reiškiasi per diasporos vaidmenį kuriant Libano socialinį ir ekonominį gyvenimą. Pagrindinis libaniečių diasporos įnašas į Libano ekonominį vystymąsi yra lėšų siuntimas. Libaniečių diaspora, ypač dirbanti Persijos įlankos šalyse ir V. Afrikoje siunčia daugiausiai kapitalo. Didžiulės pinigų sumos „plaukė“ į Libaną „naftos bumo“ laikotarpiu 1973-1990 m. kuomet Libano teritorija buvo mūšio laukas. 1980 m. diasporos siunčiamos lėšos sudarė 40% šalies pajamų. Ekonomiką Libane gerina ir diasporos investicijos į statybas, transportą, mažmeninę prekybą ir paslaugų verslą. Diaspora taip pat importuoja prekes iš Libano, kuria šalies prekių rinką užsienio šalyse.

Diaspora užsiima ne tik verslo ir ekonomikos gerinimu ar investicijomis, bet ir socialinėmis paslaugomis. Daugelis migrantų finansuoja viešų interesų projektus. Libaniečių diaspora steigia ir finansuoja įvairias viešas institucijas – švietimo, socialinių paslaugų, sveikatos, vandens ir elektros aprūpinimo, paminklų. Švietimo srityje diasporos atstovai dalyvauja nuo 1943 m. lėšos skiriamos bibliotekoms, mokykloms, universitetams.³⁴

Kalbant apie diasporos turizmą į Libaną, 1998 m. buvo atliktos apklausos Londone ir P. Amerikoje gyvenančių libaniečių, atsižvelgiant į jas matomas stiprus ryšys tarp Libano ir diasporos atstovų. 2/3 šios apklausos dalyvių dalys teigė, jog jie ilgisi Libano, netgi 49% teigė, kad jie buvo

---

³² R. Cohen, *Global...*, p. 94

³³ M. Mizobuchi, Y. Takaoka, *The Myth of the „New Phoenicians“: Are Lebanese People Really Cosmopolitan?*, Pietų Korėja, Vol 6, Nr.1, 2013, p. 91

³⁴ B. Labaki, *The Role of Transnational Communities in Fostering Development in Countries of Origin, Case of Lebanon*, Beirutas, 2006, p. 4-7

sugrįžę 3-7 kartus, o 34 % net daugiau nei 10 kartų. Diaspora turėjo specifinius jausmus ir emocijas dėl tėvynės lankymo, daugiausia vizitai buvo sutelkti į šeimų, draugų lankymą.³⁵

Libano vyriausybė taip pat šiek tiek prisideda prie diasporos ir Libano ryšių palaikymo. 1960 m. buvo įkurta Pasaulio Libaniečių Kultūrinė Sąjunga, ji yra tarptautinė, pasaulietinė, ne pelno siekianti organizacija, finansuojama Libano vyriausybės, bet dirbanti nepriklausomai bendradarbiaudama su libaniečių emigrantais užsienyje, ji atstovauja libaniečių diasporą pasaulyje, skatina kultūrinę išraišką ir siekia suvienyti libaniečių palikuonis. 1993 m. ji įsteigė Emigrantų Ministeriją, kuri užsiima emigrantus liečiančiais reikalais, pagrindinis jos tikslas yra stiprinti ryšius tarp Libano ir diasporos. Ši organizacija pasitarnavo Libano gerovės išsaugojimui ir jo atstatymui po karo.³⁶

---

³⁵ R. Butler, *Relationships between Tourism and Diasporas Influences and Patterns*. In: *Espace, populations, sociétés, Tourisme et dynamiques démographiques*, 2003 p.320

³⁶ <http://www.ulcm.org/>

IŠVADOS

- 1) Libaniečių diaspora formavosi penkių migracijos bangų metu, kurių yra penkios. Pirmoji banga 1880-1914 m. kurios metu daugiausia emigravo neišsilavinę krikščionys, Migraciją skatino Osmanų imperijos nepakantumas krikščionybei, populiacijos augimas ir „šilko krizė“. Antroji banga 1915-1945 m. prasidėjo moterų migracija. Šią migraciją skatino neramumai šalyje. Trečioji banga 1945-1975 m. emigracija tapo populiari tarp išsilavinusių žmonių, siekiantys išsilavinimo vyko į JAV, Kanadą, o darbo galimybių į Persų Įlankos šalis. Ketvirtoji banga 1975-1990 m. pilietinis karas, nedarbo lygis, Libano lyros nuvertėjimas priverstė emigruoti. Penktoji banga 1990-dabartis, daugiausia pagrįsta „protų nutekėjimu“.
- 2) Didžiausios libaniečių diasporos randamos JAV, Brazilijoje, Prancūzijoje, Persų Įlankos šalyse, V. Afrikoje, Australijoje. Šių šalių libaniečių diaspora turi skirtingas istorijas ir įsikūrimo prielaidas. Didžiausią ryšį su tėvyne yra išlaikę tie diasporos atstovai, kurie gyvena V. Afrikoje ir Persų Įlankos šalyse, nors kitose šalyse taip pat yra išlaikytas ryšys su tėvyne, kuris funkcionuoja per įvairias organizacijas, maldos namus ir bendruomenės institucijas.
- 3) Libaniečių diaspora turi glaudų ryšį su tėvyne, tai matome iš siunčiamų finansinių paramų, kuriamų socialinių organizacijų, investicijų ir vizitų. Libaniečių diaspora ypatingai svarbi šalies vystymuisi ir ekonominei gerovei. Diaspora išlaiko meilę tėvynei skleisdama jos kultūrą, kulinarijos palikimą, muziką ir kalbą.
- 4) Libaniečių diaspora yra priskiriama prie prekybininkų diasporų grupių, nes nuo migracijos pradžios užsiėmė prekybine veikla, dar nuo XVII a. vykdė prekybą tarp Artimųjų Rytų ir Europos. Vėlesniais laikais emigravę į kitas šalis dirbo prekių platintojais, gatvių pardavėjais. Daugeliui pavyko įsitvirtinti pasaulinėje rinkoje ir praturtėti.

Literatūros ir šaltinių sąrašas

1. B. Goodwin, *The Path of a Smarter Globalization-Overcoming the Ethnonationalist Challenge to Free Market Democracy: A Case Study of the Lebanese Diaspora in Senegal*, Filadelfija, 2006.
2. B. Labaki, *The Role of Transnational Communities in Fostering Development in Countries of Origin, Case of Lebanon*, Beirutas, 2006.
3. E.N. Ferssan, *Syro-Lebanese Migration (1880-Present): "Push" and "Pull" Factors*//Migration and the Mashreq, Vašingtonas, 2010. 4. G. Hourani, *Lebanese Migration to the Gulf (1950-2009)*, //Migration and the Mashreq, Vašingtonas, 2010.
4. H. Asal, *Community Sector dynamics and the Lebanese diaspora :internal fragmentation and transnationalism on the web*, Paryžius, 2012.
5. J. Collins, *From Beirut to Bankstown: The lebanese diaspora in multicultural Australia*// Lebanese diaspora: history, racism, and belonging, Beirutas, 2005.
6. Jehan M. Agha, *From Homeland to Adopted Home: A Study of Identity Formation and Negotiation among the Arab American Diaspora*, Vašingtonas, 2005
7. L. Marchi, *Creolizing Diaspora. Home and Identity, Language and Hospitality in Arab Diasporic Literature*, Trentas, 2010.
8. M. Fullilove. *World Wide Webs, Diasporas and the International System* Naujasis Pietų Velsas, 2008.
9. M. Mizobuchi, Y. Takaoka, *The Myth of the „New Phoenicians“: Are Lebanese People Really Cosmopolitan?*, Pietų Korėja, Vol 6, Nr.1, 2013.
10. N. Marinova, *Transnational Homeland Involment of the US-Based Lebanese Diaspora*, Fairfax, 2010.
11. O. R. Cruise, *Lebanese Entrepreneurs in Senegal : Economic Integration and the Politics of Protection. In: Cahiers d'études africaines*. Vol. 15 N°57. 1975
12. P. Tabar, *Immigration and human development: Evidence from Lebanon*, Beirutas, 2009. 14. P. 14. P. Tabar, *Politics among arab imigrants in Australia*, Italija, 2009.
13. 15. P. Tabar. *Lebanon: A Country of Emigration an Immigration*, Beirutas, 2010.
14. 16. R. Butler, *Relationships between Tourism and Diasporas Influences and Patterns*// *I Espace, populations, sociétés, Tourisme et dynamiques démographiques*, 2003.
15. R. Cohen. *Global diasporas. An introduction*, Niujorkas, 2008.
16. R. Stephan, *Lebanese-Americans' Identity, Citizenship And Political Behavior*//Palma Journal, a multidisciplinary research publication, Vol.11, Luiziana, 2009.

Internetinés svetaínés:

1. Câmara de Comércio Brasil-Líbano. Prieiga internete:

http://www.ccbl.com.br/coletividade_en.html

2. World Lebanese Cultural Union (WLCU). Prieiga internete: <http://www.ulcm.org/>